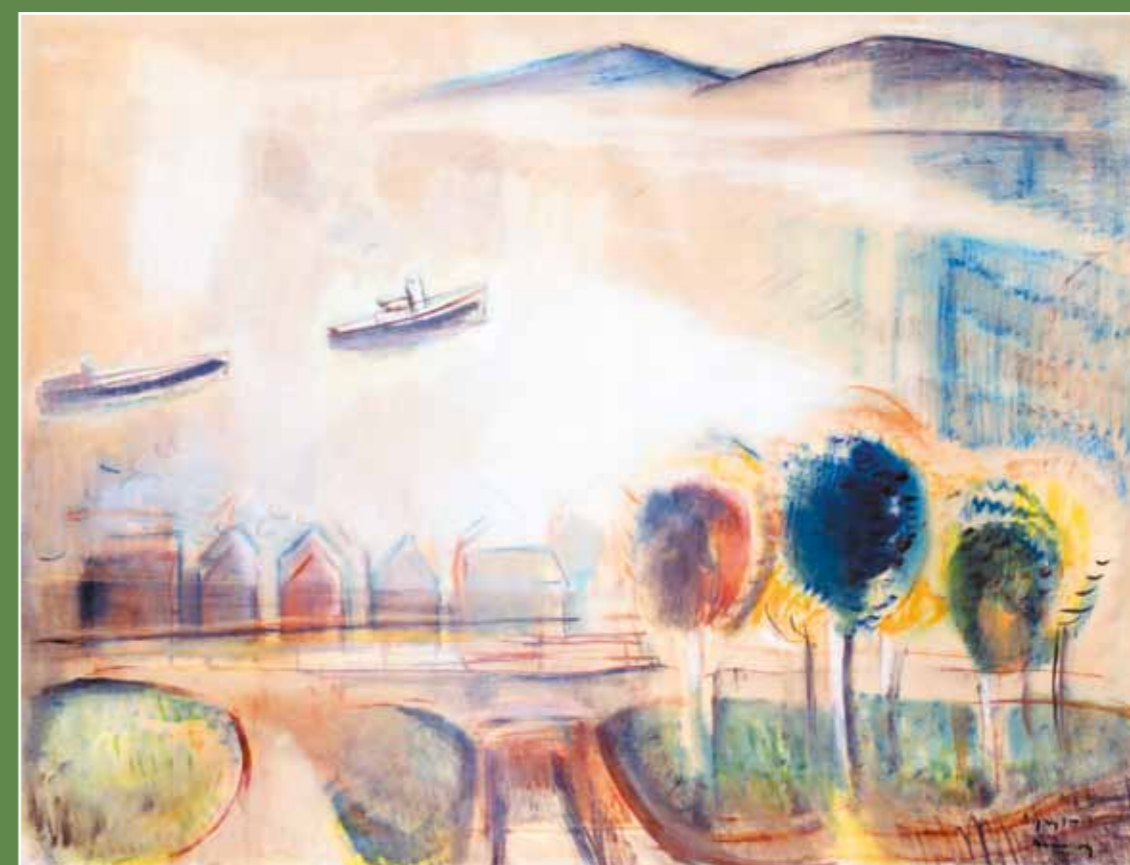

„Minden időben kint volt és figyelt, nyáron és télen, a legnagyobb hőségben és a legdermesztőbb fagyban is fürkészsze, hogy elkapja azt a motívumot, a nagyvíz ritka rezdülését, mely következő festményének vagy grafikájának kiindulását képezhette.”

EGRY JÓZSEF (1883-1951)

Balatoni táj fákkal, 1938 körül

EGRY JÓZSEF (1883-1951)

Balatoni táj fákkal (Kilátás Fonyódra), 1938 körül

Olajpasztell, akvarell, papír, 73x102 cm
Jelezve jobbra lent: Egrý József Badacsony

Kezdő ár: 13 000 000 Ft / 40 000 EUR
Becsérték: 18 000 000 – 24 000 000 Ft
Estimated value: 55 385 – 73 846 EUR

OEUVRE-JEGYZÉK:

- Lánosz Sándor: Egrý. Képzőművészeti Alap, Budapest, 1980. Oeuvre: 424.

PROVENIENCIA:

- korábban Seres Béla tulajdonában (1971)
- a Kovács Gábor gyűjteményben,
- majd magángyűjteményben

KIÁLLÍTVA:

- Egrý József emlékkiállítás, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1971.
- Remekművek – Válogatás a Kovács Gábor-gyűjteményből, Csikász Galéria, Veszprém, 2006. július 21. – szeptember 24.
- Remekművek – Új válogatás a Kovács Gábor Gyűjteményből, KOGART Ház, Budapest, 2006. október 13. – december 1.
- Best of Mű-Terem, Mű-Terem Galéria, Budapest, 2007. április 14 – 28.
- A Kovács Gábor Gyűjtemény – Válogatás a magyar festészet remekeiből, REÖK, Szeged, 2008. július 25. – szeptember 20.
- A magyar festészet mesterművei a Kovács Gábor-gyűjteményből, Miskolci Galéria Városi Művészeti Múzeum, Miskolc, 2009. június 11. – július 26.
- Fényhidakon át – Egrý József gyűjteményes kiállítása, KOGART Ház, Budapest, 2011. március 31. – július 31.
- A magyar festészet modernista törekvései a 20. század első felében – Válogatás a Kovács Gábor Gyűjteményből, Bolgár Szépművészetek Nemzeti Múzeuma (Bolgár Nemzeti Galéria), Szófia, 2012. október 11. – december 2.
- A tavasz ébredése – A modern magyar festészet születése a századelőn, KOGART Kiállítások, Tihany, 2013. június 9. – október 27.
- A Kovács Gábor Gyűjtemény Munkácsytól Tóth Menyhértig, Tornyai János Múzeum és Közművelődési Központ, Hódmezővásárhely, 2016. május 22. – július 31.
- Berlin-Budapest 1919-1933. Virág Judit Galéria, Budapest, 2016. október 25. – november 27.
- Remekművek egy magángyűjteményből. Virág Judit Galéria, Budapest, 2018. szeptember 6 – 15.

REPRODUKÁLVA:

- Best of Mű-Terem. Válogatás az elmúlt 10 év kiemelkedő alkotásaiból. Virág Judit Galéria, Budapest, 2007. 152. oldal
- Világgazdaság, Kogart-melléklet, 2011. január 20. 3. oldal
- Berlin-Budapest 1919-1933. Virág Judit Galéria, Budapest, 2016. 38. oldal

Egrý József

„A Balaton azoknak a festőknek, akik nem a belső értékével foglalkoznak, csak a külső tetszetős banalitását adja. A Balaton szórja, pazarolja a tetszetős romantikáját. Az igazi értéket azonban még azoknak is ritkán mutatja meg, akiket ez az oldala is érdekel!” – írta Egry egy levelében, utalva rá, hogy a természet alapos tanulmányozása nélkül nem lehetséges valódi mű-alkotás. **Egry napokat, heteket, hónapokat töltött a Balaton éves napszakonként, de olykor pillanatonként is változó, különleges világának megfigyelésével. Minden időben kint volt és figyelt, nyáron és télen, a legnagyobb hőségben és a legdermesztőbb fagyban is fürkésztve, hogy elkapja azt a motívumot, a nagyvíz ritka rezdülését, mely következő festményének vagy grafikájának kiindulását képezhette.**

„Utoljára Tomaj és Badacsony között találkoztam vele a Balaton-partján. Nem volt nála semmiféle festőszerszám, még egy vázlatfüzet sem.

→

„Egry József 1916-ban ismerkedett meg ezzel a csodával, hogy a Balaton azután élete végéig búvőkörében tartsa.”

1. Egry József egykori műterme Badacsonyban (ma múzeum), 1973

2. Látkép a Badacsonyról napjainkban (Egry József kilátóhely) Fotó: Kőrösi Tamás

Ebben az évben került háborús sebesüléssel Badacsonyba, ahol a Neptun Szállóból és a hozzá kapcsolódó Hableány Étteremből kialakított ideiglenes katonai kórházban lábadozott. E katonai üdülőben töltött pár hónap meghatározóvá vált számára. Két évvel később feleségül vette az egyik itt dolgozó ápolónőt, Pauler Juliskát, és annak badacsonyi szőlőhegyen lévő házában rendezték be első közös otthonukat. Bár Keszthelyen és Budapesten is volt házuk illetve lakásuk, 1918 és 1938 közötti életük javát e gyönyörű panorámával rendelkező domboldali házban töltötték. Egry saját tervei szerint 1938-ban kezdte el építtetni azt a badacsonyi parti házat, melyben élete utolsó évtizedében dolgozott, s amely ma emlékmúzeumának ad otthont.

„Csak állt ott szinte megdermedten, tágra nyílt szemmel, révületben, mint aki magába akarja fogadni ezt az egész tengernyi vizet. Abban a pillanatban két felhő között bukott ki, nem maga a nap, csak egy sugárkévéje. A víznek és az egész valóságnak olyan fantasztikus szikrázásával, mintha Egry valamelyik tóparti képét idézné. Mivel annyira elmerült ebben a látványban, hogy közeledésemet nem vette észre, pár lépésnyire tőle megálltam, és nem szóltam hozzá. Magam is némán és meghatatottan álltam. Meghatott szemlélője voltam ennek a valószínűtlen színjátéknak.” – írta a művészrel való utolsó találkozásáról Bálint Lajos, a kiváló színházi és képzőművészeti kritikus, 1973-as *Ecset és véső* című tanulmánykötetében. Akik valaha akár csak pár napot is eltöltöttek a Balatonnál, azoknak közös és meghatározó élménye a „magyar tenger” különleges atmoszférája, fényviszonyainak minden év- és napszakban állandó változásával gyönyörködtető, varázsos hangulata.

3. Badacsony, 1926 Fotó: Fortepan

A most aukcióra kerülő olajpasztell, a meredek badacsonyi domboldalról a túlpárt fonnyódi hegyei felé megnyíló kilátással rögzíti a látványt. Egry konok kitartással fürkészte a víz sajátságosan opálos színeit, a balatoni atmoszférában összecsendülő párák és fények különleges világát. Az 1930-as itáliai körút során a művész sok külhoni gyönyörűséggel találkozott, de naplójegyzeteiben mégis így vallott erről: „Valahogy a Balatonnal úgy vagyok, mint az a balatongyenesi polgár, aki a múlt háborúban Szicíliában volt hadifogoly. Mikor a Balatonparton beszélgettem vele, mondtam neki: na, ugye szép volt az a tenger ott? Hát bizony szép lett volna, csak ne járt volna mindég a Balaton a fejembe. Egyszóval akármerre jártam, öntudatlanul is az itthoni világunkhoz mértem, vonzódtam...”

Kassák Lajos, aki jó barátságban volt Egryvel, 1940 körül egy sorozat interjú készített kortárs művészekkel, s ezeket 1942-ben rendezte kötetbe. Arról, hogyan csinált Egryből a Balaton igazi, vérbeli művészt, ebből a nyomtatásban is megjelent beszélgetésből értesülhetünk: „Életem legnagyobb élménye volt az az éjszaka, mikor a halászokkal először kimentem a vízre. Semmi mást nem láttam, csak a gyönyörű csillagos eget és a tükröződő vizet, a ladik könnyen ringott velünk s valami remegő pára összekötötte körülöttem az eget és a vizet s ekkor úgy éreztem, hogy valahol a végtelenség közepében vagyok s ennek az éjszakának az átélése újra kezembe adta az ecsetet. Nem érdekelt többé az impresszionisztikus természetmegfigyelések, nem akartam «kivágásokat» csinálni. Szinte tárgyaltan volt az inspiráció, ami hevített, képeimből kimaradtak a záró vonalak, a színeim lebegőkkel lettek s arra törekedtem, hogy a mindenséghez való viszonyomat fejezzem ki általuk.” (Egry József, 1942)

RUM ATTILA

4. Kilátás a Badacsonyból, 1928 Fotó: Fortepan

